

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีไทย เป็นศิลปะแขนงหนึ่ง que แสดงถึงวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ขึ้นด้วยภูมิปัญญาอันชาญฉลาด ก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมดนตรีอันประณีต ละเอียดอ่อน สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญงดงามของจิตใจและความเป็นอารยะของชนชาติไทยในอดีต ดนตรีไทยใช้เวลาสั่งสมพัฒนาการในศาสตร์ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของดนตรีเสมอมา ทั้งลักษณะเทคนิควิธีการบรรเลง ระดับเสียง ประเภทของบทเพลง ลักษณะของเครื่องดนตรี ลักษณะของการผสมวง โอกาสในการบรรเลง ฯลฯ อันสมควรแก่การยกย่องเชิดชูดนตรีไทยไว้ในระดับมรดกทางวัฒนธรรมของโลก

ประเภทของบทเพลงไทยที่บรมครูได้สร้างสรรค์ขึ้นนั้น มี 2 ประเภท คือ เพลงประเภทที่ใช้ดนตรีบรรเลงล้วนๆ และเพลงประเภทที่ใช้ดนตรีบรรเลงร่วมกับการขับร้อง ซึ่งแต่ละประเภทยังสามารถแบ่งย่อยออกได้อีกหลายชนิด เช่น เพลงโหมโรง เพลงหน้าพาทย์ เพลงเรื่อง เพลงเถา เพลงหางเครื่องหรือเพลงลูกบท เพลงออกภาษา เพลงตับ เพลงทางพื้น เพลงทางกรอ เพลงเดี่ยว เป็นต้น ซึ่งบทเพลงไทยแต่ละชนิดที่ยกตัวอย่างมานั้น ล้วนมีองค์ประกอบสำคัญในศาสตร์ของดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของบรมครูดนตรีไทยแต่ละยุคสมัยที่ท่านได้สร้างสรรค์ ส่งเสริมและสืบต่อมาสู่อุชนรุ่นหลัง

เพลงเดี่ยว นับเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของบทเพลงไทยชนิดหนึ่ง ที่สะท้อนซึ่งภูมิปัญญาอันชาญฉลาดของบรมครูที่ท่านได้ประพันธ์ขึ้นไว้อย่างไพเราะวิจิตรพิสดาร ถ่ายทอดความสุนทรีย์แห่งบทเพลงสู่ผู้ฟัง โดยผู้บรรเลงที่ถึงพร้อมด้วยความรู้ความสามารถและมีทักษะการบรรเลงชั้นสูงดังที่ครูมนตรี ตราโมท ได้กล่าวเกี่ยวกับเพลงเดี่ยว ไว้ว่า

“...เพลงที่จะบรรเลงเดี่ยว หรือที่จะเรียกได้ว่าเพลงเดี่ยวนั้น การบรรเลงย่อมมุ่งหมายที่ จะอวดอยู่ ๓ ประการ คือ

ประการแรก หมายถึง ทำนองเพลงที่ครูได้ตกแต่งขึ้นไว้ อย่างไพเราะ และวิจิตรพิสดารสมที่จะบรรเลงอวดได้

ประการที่สอง ผู้บรรเลงมีความแม่นยำ จดจำทำนอง เม็ดพยางค์ที่ครูผู้แต่งได้ประดิษฐ์ไว้เป็นอย่างดีถ้วนทุกประการ

ประการที่สาม ผู้บรรเลงมีความสามารถ บรรเลงเครื่องดนตรีชนิดนั้นๆ ได้ตามที่ครูผู้แต่ง ได้ประดิษฐ์ไว้ ไม่ว่าจะโลดโผน หรือพลิกแพลงเพียงใดก็สามารถทำได้ถูกต้องคล่องแคล่ว ไม่มีบกพร่อง

การบรรเลงโดยทาง หรือทำนองที่ได้แต่ง และผู้บรรเลงได้บรรเลงตามที่ได้ว่าไว้ครบถ้วนแล้ว จึงจะเรียกได้ว่าเป็นการบรรเลงเดี่ยว...

(มนตรี ตราโมท, 2527: 96)

นอกจากนี้ในหนังสือสารานุกรมศัพท์ดนตรีไทยภาคคีตะ-ดุริยางค์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่า "เพลงเดี่ยว" ดังนี้

"...เพลงที่ครูดนตรีได้แต่งขึ้นเป็นทางพิเศษ สำหรับบรรเลงเฉพาะเครื่องดนตรีใช้บรรเลงในโอกาสพิเศษเพื่อเป็นการแสดงภูมิปัญญาของผู้คิดทางดนตรี ให้เหมาะสมกับชนิดของเครื่องดนตรี และแสดงไหวพริบปฏิภาณ ฝีมือ และความแม่นยำ ของผู้บรรเลงด้วย เพลงที่นิยมนำมาทำเพลงเดี่ยว เช่น เพลงลาวแพน เพลงนกขมิ้น เพลงพญาโคก เพลงสารถี

โดยปรกติการบรรเลงเดี่ยว ผู้แต่งมักประดิษฐ์ทางบรรเลง แต่ละท่อน ออกเป็น 2 ทาง คือ ทางกรอหรือทางหวานเที่ยวหนึ่ง และทางเก็บเที่ยวหนึ่ง แต่เพลงเดี่ยวบางเพลง อาจมีเฉพาะทางเก็บเพียงทางเดียวก็ได้ เช่น เพลงกราวใน เพลงเชิดนอก..." (ราชบัณฑิตยสถาน, 2540: 109)

การที่นักดนตรีจะสามารถบรรเลงเพลงเดี่ยวได้นั้น ต้องถึงพร้อมด้วยความรู้ความสามารถ ไหวพริบปฏิภาณ ความแม่นยำในบทเพลง ผ่านประสบการณ์การบรรเลงอย่างชำนาญมากเป็นพิเศษ จึงจะสามารถถ่ายทอดซึ่งความสุนทรีย์แห่งบทเพลง อันเกิดจากภูมิปัญญาของบรมครู ผู้ประพันธ์เพลงเดี่ยวนั้นได้อย่างไพเราะวิจิตร ครบถ้วน ดังที่ศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ได้กล่าวถึงลักษณะต่างๆ ของการเดี่ยวไว้ว่า

1. เป็นการรอดทาง หรือวิธีดำเนินทำนองอย่างพิเศษของเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ
2. เป็นการรอดฝีมือในการบรรเลง
3. เป็นการรอดความแม่นยำสำหรับเพลงที่เดี่ยวนั้น

(อุทิศ นาคสวัสดิ์, 2530: 48)

เพลงสารถี เป็นเพลงไทยที่บรมครูดนตรีไทยนิยมนำมาคิดประดิษฐ์ทำนองเป็นเพลงเดี่ยว สำหรับรอดฝีมือกันทั้งหลายๆ เครื่องมือ เช่น ปี่ใน ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ ซ้องวงเล็ก และซอต่างๆ ซึ่งโดยลักษณะทำนองของเพลงสารถีนั้น เป็นที่ทราบกันดีว่า มีทำนองเรียบๆ ฟุ้งๆ

มีจำนวน 3 ท่อน ท่อนหนึ่งกับท่อนสอง มีลักษณะตอนต้นกับตอนหลังเลียนลีลากัน ท่อนสามมีประโยคต้นซ้ำ 2 ครั้ง ตอนหลังจึงดำเนินตามทำนองท่อนสอง จึงมีความเหมาะสมในการนำมาคิดประดิษฐ์ทำนองได้ตามความสามารถของบรมครูผู้ประพันธ์และนักดนตรีผู้บรรเลง ในลักษณะของเพลงทางพื้นนั้นครุมนตรี ตราโมท ได้กล่าวถึงความหมายของเพลงทางพื้น ไว้ว่า

“...เพลงทางพื้น ซึ่งเป็นเพลงที่มีทำนองเรียบๆ ไม่มีพลิกแพลงอันใด เพลงแบบนี้ ผู้บรรเลงเครื่องดนตรีทุกอย่าง มีโอกาสที่จะใช้สติปัญญาของตนคิดประดิษฐ์ทำนองบรรเลงได้ตามความพอใจแต่ก็ต้องให้กลมกลืนกันทุกคน...”
(มนตรี ตราโมท, 2527: 93)

เพลงสารถี 3 ชั้น เป็นการประพันธ์โดยการแต่งขยายขึ้นจากอัตรา 2 ชั้น ของเดิมสมัยอยุธยา มาเป็นอัตรา 3 ชั้น ในสมัยรัตนโกสินทร์ เป็นผลงานการประพันธ์ของท่านครูพระประดิษฐ์ไพเราะ (มีดฺรียางกูร หรือครูมีแขก) ท่านมีผลงานการประพันธ์บทเพลงไทยอันทรงคุณค่าแก่นุชนรุ่นหลังมากมาย อาทิ เพลงทยอยใน เพลงทยอยนอก เพลงเชิดจีน เพลงสารถี เป็นต้น อัจฉริยภาพทางดนตรีของท่านจัดได้ว่าเป็นเลิศ ดังปรากฏลายพระหัตถ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงกราบทูลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ในหนังสือสาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ ความว่า

“...ครูมีแขก (ครูปีพาทย์ หมายเลขน้ำเงินที่ ๕) คือว่าเป็นเชื้อแขก ชื่อมีเล่นเครื่องดุริยและดนตรีได้เกือบทุกอย่าง เป็นคนฉลาด สามารถแต่งเพลงได้ดี มีชื่อรำลือเพลงของท่านนั้น มี “ทยอยใน” “ทยอยนอก” สามชั้นเป็นต้น ซึ่งจำมาเล่นกันอยู่ทุกวันนี้ทั่วทุกวง ถ้าใครทำเพลงนี้ไม่ได้ดูประหนึ่งจะถือกันว่ายังไม่เป็นตัวท่านเองเห็นจะถนัดปีมากกว่าสิ่งอื่น จึงปรากฏในคำไหว้ครูว่า “ครูมีแขกคนนี้เขาดีครัน เป่าทยอยลอล้นบรรเลงลือ” ทยอยซึ่งว่าในที่นี้ เป็นอีกเพลงหนึ่ง เป่าเป่าแต่เลาเดียว พวกปีพาทย์ เรียกกันว่า “ทยอยเดี่ยว” เป็นเพลงครูมีแต่งเหมือนกัน ต้องเข้าใจว่า แต่งขึ้นเป่าเอง ในรัชกาลที่ ๔ เจ้านายหลายพระองค์ มีพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้า กรมพระเทเวศร์ กรมหลวงวงศา เป็นต้น ทรงรวบรวมคนหัดปีพาทย์ขึ้นเล่นประชันวงกันครูมีคนนี้ได้เป็นครูปีพาทย์ในพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าจึงได้พระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระประดิษฐ์ไพเราะตำแหน่งจางวางกรมปีพาทย์ ฝ่ายพระราชวังบวร พระประดิษฐ์ (มี) คนนี้ อยู่มาจนถึงในรัชกาลที่ ๕ ยังได้เป็นครูหัดมโหรี ในสมเด็จพระยาสุดาร์ตนาราชประยูร ที่ในพระบรมมหาราชวัง...” (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์,

ระนาดทุ้ม เป็นเครื่องดนตรีไทยที่โบราณจารย์ทางดุริยางคศิลป์ ได้คิดสร้างขึ้นในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 นักดนตรีเริ่มรู้จักวิวัฒนาการในเรื่องเสียงของ เครื่องดนตรีชิ้นนี้ จึงมีผู้คิดสร้างระนาดทุ้มให้มีเสียงต่ำ ทุ้มนุ่มนวล บรรเลงสอดแทรกทำนองคู่กับ ระนาดเอกของเดิม การนำระนาดทุ้มมาบรรเลงในลักษณะของการเดี่ยววอดฝีมือ มีความแตกต่าง จากเครื่องดนตรีชนิดอื่นๆ คือ ลักษณะของระเบียบวิธีปฏิบัติในการบรรเลง กล่าวคือ ถ้าเป็นเครื่อง ดนตรีที่มีความกังวานเสียงมาก เช่น ฆ้องวงหรือซอต่างๆ การบรรเลงเดี่ยวจะสามารถบรรเลงได้ เป็น 2 ทาง คือ ทางกรอหรือทางหวานเที่ยวหนึ่งและทางเก็บเที่ยวหนึ่ง แต่ระนาดทุ้มนั้น มีลักษณะ ทางกายภาพของลูกระนาดที่ผลิตจากวัสดุที่เป็นไม้ ให้ความกังวานของเสียงได้ไม่มากเหมือนวัสดุ ที่เป็นโลหะ การบรรเลงเดี่ยวระนาดทุ้มจึงไม่นิยมบรรเลงออกเป็น 2 ทาง คือทางกรอหรือทางหวาน และทางเก็บ แต่จะบรรเลงเฉพาะทางเก็บเพียงทางเดียว ดังที่ศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ได้กล่าวถึงการเดี่ยวเครื่องดนตรีประเภทระนาดไว้ว่า

“...ถ้าเป็นเครื่องดนตรีประเภทระนาดแล้ว โดยทั่วไปจะไม่ใช้ทางโอดหรือ ทางหวาน แต่จะใช้ทางเก็บหรือทางรัวขยี้เป็นการดำเนินทำนองอย่างสำคัญ...”
(อุทิศ นาคสวัสดิ์, 2530: 16)

ครูสมภพ ขำประเสริฐ (2468-2543) ครูผู้มากด้วยความรู้ความเชี่ยวชาญทางดนตรีไทย อย่างสูง ท่านได้รับการศึกษาด้านดนตรีจากบรมครูดนตรีไทยหลายท่านด้วยกัน อาทิ ครูพุ่ม ไตสง่า ครูโองการ กลีบขึ้นและท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ครูสมภพ ขำประเสริฐ ได้รับมอบประสิทธิ์ประสาทเป็นพิธีกรผู้อ่านโองการไหว้ครูจากคุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง บุตรีท่าน ครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ครูสมภพ ขำประเสริฐ มีความเป็นเลิศทางด้าน การบรรเลงปี่พาทย์โดยเฉพาะฆ้องวงใหญ่และระนาดทุ้ม ความสามารถของท่านนั้นเป็นที่เลื่องลือและ ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการดนตรีไทย มีผลงานการประพันธ์เพลงต่างๆ มากมายหลาย ประเภท อาทิ เพลงใหม่โรง เพลงสามชั้น เพลงเถา เพลงมอญและเพลงเดี่ยวเครื่องมือต่างๆ ด้วย ความรู้ความสามารถที่ได้กล่าวมานี้ จึงส่งผลให้ท่านได้รับการประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ให้ท่านเป็นบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) ประจำปี 2536

เพลงเดี่ยวระนาดทุ้มเพลงสารถี 3 ชั้น ทางครูสมภพ ขำประเสริฐ ที่จะดำเนินการวิจัยใน ครั้งนี้ เป็นเพลงเดี่ยวที่ครูสมภพ ขำประเสริฐ ได้คิดประดิษฐ์ทำนองโดยมีเค้ามูลเดิมของท่านครู หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ผสมกับความรู้ความเชี่ยวชาญทางดนตรีไทยของท่าน ประพันธ์ขึ้นและท่านได้ถ่ายทอดเพลงเดี่ยวระนาดทุ้มเพลงสารถี 3 ชั้นนี้ ให้กับอาจารย์กฤษฎา

ด้านประดิษฐ์ แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในช่วงที่ท่านไปเป็นวิทยากรพิเศษ ทำหน้าที่สอนดนตรีไทยให้กับนักศึกษาภาควิชาดนตรีไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ในระหว่าง พ.ศ. 2523-2535 (กฤษฎา ด้านประดิษฐ์, สัมภาษณ์, 14 พฤษภาคม 2549) ซึ่งเพลงเดี่ยวระนาดทุ้มเพลงสารถิ 3 ชั้น ทางครูสมภพ ข้าประเสริฐนี้ ท่านได้ประพันธ์ขึ้นเป็นทางพิเศษสำหรับบรรเลงเฉพาะระนาดทุ้ม สำหรับใช้บรรเลงเพื่อเป็นการอวดฝีมือ เป็นการคิดประดิษฐ์ทำนองเฉพาะทางเก็บเพียงทางเดียวทั้ง 3 ท่อน ซึ่งในแต่ละท่อนจะต้องบรรเลงกลับต้นโดยไม่ซ้ำทำนองเดิม ดังนั้น จึงบรรเลงรวมทั้งสิ้นจำนวน 6 ทေး ในแต่ละทေး มีลักษณะกระสวนของทำนองเพลงและการใช้กลวิธีพิเศษต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นในหลายๆ ลักษณะ แสดงถึงความมีอัจฉริยะภาพทางดนตรีไทยของครูสมภพ ข้าประเสริฐ ได้อีกบทเพลงหนึ่ง

จากเอกลักษณ์ของเพลงเดี่ยวระนาดทุ้ม เพลงสารถิ 3 ชั้น ทางครูสมภพ ข้าประเสริฐ ที่ได้กล่าวไปแล้ว จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยเห็นว่า ครูสมภพ ข้าประเสริฐ มีประวัติชีวิตและประสบการณ์ทางดนตรีไทยในหลายๆ ด้าน ท่านได้รับการประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางดนตรีไทย จากบรมครูดนตรีไทยท่านต่างๆ และสามารถนำมาบูรณาการ สร้างสรรค์ เป็นผลงานอันทรงคุณค่าแก่วงการดุริยางคศิลป์ไทย ซึ่งสามารถสะท้อนความเป็นอัจฉริยะทางดนตรีของท่าน ควรค่าแก่การศึกษา ค้นคว้าเพื่อเป็นแบบอย่างแก่นุชนรุ่นหลัง อันจะเป็นแนวทางในการนำไปสู่การก่อเกิดวิวัฒนาการในวงการดุริยางคศิลป์ไทยสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติชีวิตและผลงานของครูสมภพ ข้าประเสริฐ
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การประพันธ์ทำนองเพลงเดี่ยวระนาดทุ้ม เพลงสารถิ 3 ชั้น ทางครูสมภพ ข้าประเสริฐ
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการประพันธ์ทำนองเพลงเดี่ยวระนาดทุ้ม เพลงสารถิ 3 ชั้น ระหว่างทางครูสมภพ ข้าประเสริฐกับทางท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาประวัติชีวิตและผลงานของครูสมภพ ขำประเสริฐ

ในการศึกษาประวัติชีวิตและผลงานของครูสมภพ ขำประเสริฐ จะใช้วิธีการพรรณนาความ โดยการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ข้อเท็จจริง และบุคคลต่างๆ ดังนี้

1. หนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพครูสมภพ ขำประเสริฐ
2. หนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพครูประชิด ขำประเสริฐ
3. หนังสือนามานุกรมศิลปินเพลงไทยในรอบ 200 ปี
4. หนังสือสารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัตินักดนตรีและนักร้อง ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

สถาน

5. บันทึกคำสัมภาษณ์ของครูสมภพ ขำประเสริฐ ที่บันทึกไว้กับสถาบันการศึกษาต่างๆ
6. บทความ เอกสารของครูสมภพ ขำประเสริฐ ที่ท่านได้บันทึกด้วยตนเองและบทความที่มีบุคคลอื่นดำเนินการบันทึกไว้

7. หนังสือ เรียงดนตรีอย่างไรถึงจะดี โดยครูสมภพ ขำประเสริฐ
8. ทายาทของครูสมภพ ขำประเสริฐ
9. บุคคลที่เกี่ยวข้องและบุคคลที่ได้เคยเป็นศิษย์ของครูสมภพ ขำประเสริฐ อาทิ
 - 9.1 อาจารย์พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ข้าราชการบำนาญ จากกองดุริยางค์ทหารบก
 - 9.2 อาจารย์อุทัย แก้วละเอียด ศิลปินผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม
 - 9.3 อาจารย์น้ำว่า ร่มโพธิ์ทอง จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
 - 9.4 อาจารย์ไพฑูรย์ เจยเจริญ จากสำนักการสังคีต กรมศิลปากร
 - 9.5 อาจารย์กฤษณา ด้านประดิษฐ์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
 - 9.6 อาจารย์โกวิท แก้วสุวรรณ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร
 - 9.7 อาจารย์สมพงษ์ ภูธร จากกองดุริยางค์ทหารอากาศ
 - 9.8 อาจารย์วิบูลย์ธรรม เพียรพงษ์ จากกองกำกับการ 3 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องของเพลงเดี่ยวระนาดทุ้ม เพลงสารถี 3 ชั้น ทางครูสมภพ ขำประเสริฐ

ในการศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องของเพลงเดี่ยวระนาดทุ้ม เพลงสารถี 3 ชั้น ทางครูสมภพ ขำประเสริฐ จะศึกษาในประเด็นดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงสารตี 3 ชั้น
2. เพลงเดี่ยว
3. ลักษณะบทบาทและหน้าที่ของระนาดทุ้ม
4. เพลงสารตี 3 ชั้น
5. เอกลักษณะในการบรรเลงระนาดทุ้มของครูสมภพ ขำประเสริฐ
6. ประวัติความเป็นมาและการถ่ายทอด
7. เหตุปัจจัย แรงบันดาลใจในการประพันธ์
8. เหตุปัจจัย แรงบันดาลใจในการถ่ายทอด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาข้อมูลจากบุคคลต่างๆ ดังนี้

1. อาจารย์พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ข้าราชการบำนาญ จากกองดุริยางค์ทหารบก
2. อาจารย์อุทัย แก้วละเอียด ศิลปินผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม
3. อาจารย์น้ำว่า ร่มโพธิ์ทอง จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
4. อาจารย์ไพฑูรย์ เจยเจริญ จากสำนักการสังคีต กรมศิลปากร
5. อาจารย์กฤษภา ต่านประดิษฐ์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
6. อาจารย์โกวิท แก้วสุวรรณ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร
7. อาจารย์สมพงษ์ ภูธร จากกองดุริยางค์ทหารอากาศ
8. อาจารย์วิบูลย์ธรรม เพียรพงษ์ จากกองกำกับการ 3 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาวิเคราะห์การประพันธ์ทำนองเพลงเดี่ยวระนาดทุ้ม เพลงสารตี 3 ชั้น ทางครูสมภพ ขำประเสริฐ และการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการประพันธ์ทำนองเพลงเดี่ยวระนาดทุ้มเพลงสารตี 3 ชั้นระหว่างทางครูสมภพ ขำประเสริฐ กับทางท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ

ในการศึกษาวิเคราะห์การประพันธ์ทำนองเพลงเดี่ยวระนาดทุ้ม เพลงสารตี 3 ชั้น ทางครูสมภพ ขำประเสริฐ และการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการประพันธ์ทำนองของเพลงเดี่ยวระนาดทุ้มเพลงสารตี 3 ชั้น ระหว่างทางครูสมภพ ขำประเสริฐ กับทางท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ จะศึกษาวิเคราะห์ในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะรูปแบบของกลุ่มเสียงปัญจมูล และลูกตกของทำนองหลัก
2. ลักษณะรูปแบบกระสวนของทำนองเพลง และการใช้กลวิธีพิเศษที่ผู้ประพันธ์ได้ตกแต่งขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับทำนองหลัก

ในการศึกษาวิเคราะห์การประพันธ์ทำนองของเพลงเดี่ยวระนาดทุ้มเพลงสารถี 3 ชั้น ทางครุสมภพ ข้าประเสริฐ และการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการประพันธ์ทำนองของเพลงเดี่ยวระนาดทุ้มเพลงสารถี 3 ชั้น ระหว่างทางครุสมภพ ข้าประเสริฐ กับทางท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ จะศึกษาทฤษฎีทางดุริยางคศาสตร์ไทย จากเอกสารต่างๆ ดังนี้

1. หนังสือ ตำราดุริยางคศาสตร์ไทย ภาควิชาการ โดยครูมนตรี ตราโมท
 2. หนังสือ โสมส่องแสง ชีวิตดนตรีไทย โดยครูมนตรี ตราโมท
 3. หนังสือ ศัพท์สังคีต โดยครูมนตรี ตราโมท
 4. เอกสารรายวิชา 3503366 พุทธธรรมในดนตรีไทย โดยรองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี
 5. หนังสือ การดำเนินทำนอง ของเครื่องดนตรีดำเนินทำนอง ประเภทเครื่องดี โดยรองศาสตราจารย์ ดร.บุษกร สำโรงทอง
 6. หนังสือ ทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทย ภาค 1 ว่าด้วยหลักและทฤษฎีดนตรีไทย โดยศาสตราจารย์ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์
 7. หนังสือ ดนตรีไทยวิเคราะห์ โดยรองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์
 8. หนังสือ แบบเรียนดุริยางค์ศาสตร์สากล โดยพระเจนดุริยางค์
 9. หนังสือ บันทึกโน้ตเพลงไทยเป็นโน้ตสากลอย่างไร โดยสันทัต ดันขันธ์นันทน์
 10. หนังสือ สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
- นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาทฤษฎีทางดุริยางคศาสตร์ไทยจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิและศิลปินท่านต่างๆ อาทิ
1. รองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2. รองศาสตราจารย์ ดร.บุษกร สำโรงทอง จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ข้ามคม พรประสิทธิ์ จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 4. อาจารย์พันโทเสนาะ หลวงสุนทร ข้าราชการบำนาญ จากกองดุริยางค์ทหารบก
 5. อาจารย์อุทัย แก้วละเอียด ศิลปินผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม
 6. อาจารย์น้ำว่า ร่มโพธิ์ทอง จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
 7. อาจารย์ไพฑูรย์ เฉยเจริญ จากสำนักการสังคีต กรมศิลปากร
 8. อาจารย์กฤษฎา ด้านประดิษฐ์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
 9. อาจารย์โกวิท แก้วสุวรรณ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร

10. อาจารย์สมพงษ์ ภูธร จากกองดุริยางค์ทหารอากาศ
11. อาจารย์วิบูลย์ธรรม เพียรพงษ์ จากกองกำกับการ 3 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบประวัติชีวิตและผลงานของครูสมภพ ขำประเสริฐ
2. ทราบเอกลักษณ์การประพันธ์ของเพลงเดี่ยวระนาดทุ้ม เพลงสารถี 3 ชั้น ทางครูสมภพ ขำประเสริฐ
3. ทราบเอกลักษณ์การประพันธ์ของเพลงเดี่ยวระนาดทุ้ม เพลงสารถี 3 ชั้น ทางครูสมภพ ขำประเสริฐและทางท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) อันจะเป็นแนวทางในการ พัฒนาวงการดุริยางคศิลป์ไทยสืบไป